

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 2 mars 1945 kl. 12 m.

*Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående be-
myndigande att försälja viss kronan tillhörig fast
egendom.*

(2:a avd.)

I en till riksdagen den 2 februari 1945 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 54, har Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1945/46 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppgår till högst 25 000 kronor, eller, där taxeringsvärde icke är åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppgår till högst nämnda belopp, och i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för finansdepartementet i propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skola äga rum, med rätt för Kungl. Maj:t att, där så befinnes lämpligt, åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstiger 20 000 kronor;

dels förklara, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skall gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som erfordras till järnväg eller allmän väg, därvid dock rätten att besluta om dylikt avstående må av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebyggt område av högst 5 hektars yta eller 2 000 kronors värde;

dels ock uttala att, oavsett de sålunda lämnade medgivandena, i författning meddelade föreskrifter angående rätt för Kungl. Maj:t eller förvaltningsmyndighet att försälja, byta eller under åborätt eller tomträtt upplåta kronan tillhörig fast egendom alltfört skola gälla.

I anledning av proposition nr 104 medgav 1944 års riksdag (jordbruksutsk. utl. nr 15, riksdagens skriv. nr 98), att Kungl. Maj:t finge under budgetåret 1944/45 utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning av kronan tillhörig fast egendom, såframt taxeringsvärdet å egendomen uppginge till högst 25 000 kronor, eller, där taxeringsvärde icke vore åsatt, det vid särskild uppskattning utrönta saluvärdet uppginge till högst

nämnda belopp. Kungl. Maj:t ägde därvid att i huvudsaklig överensstämmelse med av chefen för finansdepartementet vid anmälan av propositionen angivna riktlinjer föreskriva de former och villkor, under vilka försäljningarna skulle äga rum. Där så funnes lämpligt, skulle Kungl. Maj:t ha befogenhet att åt central förvaltningsmyndighet överlämna beslutanderätten rörande försäljning av egendom, vars taxerings- eller uppskattningsvärde icke överstege 20 000 kronor.

Vidare förklarade riksdagen, att vad sålunda medgivits rörande försäljning av kronan tillhörig fast egendom skulle gälla jämväl beträffande byte samt upplåtelse under åborätt och tomträtt av sådan egendom, ävensom beträffande avstående utan ersättning av kronomark, som kunde erfordras till järnväg eller allmän väg. Rätten att besluta om dylikt avstående finge dock av Kungl. Maj:t överlämnas till central förvaltningsmyndighet endast i avseende å obebbyggt område av högst 5 hektars yta eller 2 000 kronors värde.

Genom cirkulär till statsmyndigheterna den 24 mars 1944 (nr 131) har Kungl. Maj:t till kännedom meddelat vad riksdagen sålunda beslutat.

Befogenheten att, med viss begränsning beträffande egendomens värde, åt central förvaltningsmyndighet överlämna försäljningsrätten har Kungl. Maj:t tagit i anspråk genom försäljningsbemyndiganden för telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Genom beslut den 24 mars 1944 har Kungl. Maj:t bemyndigat nämnda affärsverksstyrelser, envar i vad angår dess ämbetsområde, samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i avseende å styrelsens förrådsfond att under budgetåret 1944/45 försälja eller byta under deras förvaltning stående fastigheter, vilkas taxerings- eller uppskattningsvärden icke överstiga 20 000 kronor.

På sätt vid utverkande av försäljningsbemyndigandet har förutsatts skall riksdagen årligen erhålla en redogörelse för de försäljningar, som med stöd av bemyndigandet verkställts under närmast föregående kalenderår. I sådant syfte ha upprättats sammanställningar departementsvis över de under kalenderåret 1944 försålda fastigheterna. Dessa sammanställningar torde, i den mån de komma att överlämnas till jordbruksutskottet, få bringas till riksdagens kännedom genom memorial från utskottet.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, har i ärendet anfört följande:

»Det av 1944 års riksdag lämnade generella medgivandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan tillhörig fast egendom avsåg budgetåret 1944/45. Nytt bemyndigande, gällande för nästa budgetår, bör nu utverkas.

Vid anmälan av fjolårets proposition i ämnet framhöll jag, att en vidgning av detta försäljningsbemyndigande i förhållande till det då gällande medgivandet genom en höjning av värdegränsen kunde ifrågasättas. Den minskning av antalet riksdagen förelagda försäljningsfrågor, som åsyftades med den av 1939 års lagtima riksdag begärda översynen av försäljningsmedgivandena, hade nämligen vid den gällande värdegränsen, 25 000 kronor, icke kommit till stånd. I avvaktan på ytterligare erfarenheter förordade jag dock,

att värdegränsen skulle för innevarande budgetår bibehållas vid 25 000 kronor. Mot vad sålunda anförts uttalade riksdagen icke någon erinran.

Det synes icke osannolikt att vid den allmänna fastighetstaxering, som för närvarande pågår, vissa höjningar särskilt av jordbruksfastigheternas taxeringsvärden komma att vidtagas. Då statens egendomar icke äro undantagna från denna översyn av taxeringsvärdena, skulle i dylikt fall en formellt sett oförändrad värdegräns av 25 000 kronor i realiteten innebära en begränsning av försäljningsbemyndigandet, vilken skulle leda till att ett ökat antal smärre försäljningsfrågor måste föreläggas riksdagen. Därest detta skulle bli fallet, utgår jag ifrån att en höjning av värdegränsen kommer att vidtagas. För nästa budgetår föreslår jag dock, att värdegränsen bibehålles oförändrad vid 25 000 kronor.

De allmänna riktlinjer för förfarandet och med avseende å villkoren vid fastighetsförsäljningarna, vilka av mig angåvos vid anmälan av fjolårets proposition i ämnet, böra alltfört gälla.»

Utskottet har icke något att erinra mot att det för innevarande budgetår lämnade generella medgivandet för Kungl. Maj:t att utan riksdagens samtycke i varje särskilt fall besluta om försäljning m. m. av kronan tillhörig fast egendom får gälla även under nästa budgetår och hemställer därför,

Utskottet.

att riksdagen må bifalla förevarande proposition.

Stockholm den 2 mars 1945.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit

från första kammaren: herrar *Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Jacob Hansson, Anderberg, friherre Beck-Friis, Näslund, Bondeson* och *Svedberg* samt

från andra kammaren: herrar *Andersson i Löbbo, Liedberg, Andersson i Tungelsta, Ericsson i Sörsjön, Carlström, Lundbom, Andersson i Surahammar* och *Andersson i Heddensbyn*.